

Έγγραφο συνόδου

B9-0116/2023

8.2.2023

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

εν συνέχεια των ερωτήσεων με αίτημα προφορικής απάντησης B9-0000/2023 και B9-0000/2023

σύμφωνα με το άρθρο 136 παράγραφος 5 του Κανονισμού

σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (2022/2840(RSP))

Guido Reil, Dominique Bilde, Elena Lizzi, Stefania Zambelli

εξ ονόματος της Ομάδας ID

Margarita de la Pisa Carrión, Anna Zalewska, Elżbieta Rafalska, Ádám Kósa, Enikő Győri

B9-0116/2023

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (2022/2840(RSP))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 5 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ),
- έχοντας υπόψη το άρθρο 156 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),
- έχοντας υπόψη το ανεπίσημο έγγραφο που συντάχθηκε από την Αυστρία, τη Βουλγαρία, τη Δανία, την Εσθονία, τη Φινλανδία, την Ιρλανδία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Μάλτα, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία πριν από την κοινωνική σύνοδο κορυφής του Πόρτο, του Μαΐου 2021,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1992, σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας¹,
- έχοντας υπόψη τη σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Ιανουαρίου 2023, σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη²,
- έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής, της 28ης Σεπτεμβρίου 2022, για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (COM (2022) 0490),
- έχοντας υπόψη την ειδική έκθεση αριθ. 25/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2021, με τίτλο «Η στήριξη του ΕΚΤ για την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας: Τα μέτρα χρίζουν καλύτερης στόχευσης, εξατομίκευσης και παρακολούθησης»³,
- έχοντας υπόψη τις ερωτήσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή σχετικά με το επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (O-00050/2022 – B9-0000/2023 and O-00051/2022 – B9-0000/2023),,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 136 παράγραφος 5 και το άρθρο 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού του,
- έχοντας υπόψη την πρόταση ψηφίσματος της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων,

¹ EE L 245 της 26.8.1992, σ. 46.

² EE C 41 της 3.2.2023, σ. 1.

³ <https://www.eca.europa.eu/el/Pages/DocItem.aspx?did=60158>.

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι, το 2021, 95,4 εκατομμύρια άνθρωποι στην ΕΕ αντιμετώπιζαν τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού⁴.
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα άτομα που πλήττονται περισσότερο ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας είναι οι μόνες μητέρες, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, μακροχρόνιες ασθένειες ή χρόνιες ασθένειες, τα άτομα που έχουν βιώσει μακροχρόνια ανεργία ή μακροχρόνια απουσία από την αγορά εργασίας, και οι μετανάστες· λαμβάνοντας υπόψη ότι, το 2021, το 16 % των Ευρωπαίων συνταξιούχων αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, το 2020, περίπου 36 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ, που αντιπροσώπευαν περίπου το 8 % του πληθυσμού, δεν ήταν σε θέση να διατηρήσουν τα σπίτια τους επαρκώς ζεστά· λαμβάνοντας υπόψη ότι περίπου το 6 % του πληθυσμού της ΕΕ είχε καθυστερούμενους λογαριασμούς υπηρεσιών κοινής ωφελείας το ίδιο έτος· λαμβάνοντας υπόψη ότι, το 2018, τα φτωχότερα ευρωπαϊκά νοικοκυριά (δηλαδή εκείνα που βρίσκονται στο χαμηλότερο εισοδηματικό κλιμάκιο του 10 %) διέθεσαν το 8,3 % των δαπανών τους για ενέργεια⁵.
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενεργειακή κρίση και ο (πράσινος) πληθωρισμός, που προκλήθηκαν και τροφοδοτήθηκαν από την πολιτική και τη νομοθεσία της ΕΕ για το κλίμα και την πολιτική χαμηλών επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και έχουν επιδεινωθεί από τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας, θα αυξήσουν τον αριθμό των πολιτών και των νοικοκυριών που πλήττονται από την ανασφάλεια και τη φτώχεια·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δέσμη μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 % θα ωθήσει εκατομμύρια Ευρωπαίους στην ενεργειακή φτώχεια· λαμβάνοντας υπόψη ότι η επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής (ΣΕΔΕ) της ΕΕ στα κτίρια και τις μεταφορές θα πλήξει τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να επενδύσουν σε ακριβές ανακαινίσεις εξοικονόμησης ενέργειας και εγκαταστάσεις συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος είναι πιθανό να πληγούν περισσότερο από αυτή την πολιτική, η οποία θα επιδεινώσει την ήδη επισφαλή κατάστασή τους·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι άνεργοι διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η παροχή ποιοτικών θέσεων εργασίας στους ανθρώπους είναι ο καλύτερος τρόπος για να βγουν από τη φτώχεια· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στο πλαίσιο αυτό, η εξατομικευμένη κατάρτιση και η (επαν)ειδίκευση είναι ουσιαστικής σημασίας για την (επαν)ένταξη των ατόμων στην αγορά εργασίας·
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέτρα εγκλεισμού που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 έχουν επιδεινώσει το πρόβλημα της μακροχρόνιας ανεργίας στην ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με την ειδική έκθεση αριθ. 25/2021 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα μέτρα που χρηματοδοτήθηκαν μέσω του

⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211015-1>.

⁵ Ενημέρωση – «Energy poverty in the EU» (Ενεργειακή φτώχεια στην ΕΕ), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Κοινοβουλευτικής Έρευνας, 4 Ιουλίου 2022.

Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) δεν στόχευαν πάντα σε μακροχρόνια ανέργους και, συνεπώς, δεν κάλυπταν πάντοτε τις ειδικές ανάγκες τους·

- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα συστήματα ελάχιστου εισοδήματος (MIS) είναι παροχές και υπηρεσίες που αποτελούν από κοινού ένα δίκτυ ασφαλείας για άτομα που, είτε βρίσκονται εντός είτε εκτός εργασίας, δεν διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς πόρους για να εξασφαλίσουν ένα ελάχιστο βιοτικό επίπεδο για τον εαυτό τους, και τα εξαρτώμενα από αυτούς άτομα⁶.
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 156 της ΣΛΑΕΕ, η παροχή και η διαχείριση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών, την οποία η ΕΕ συντονίζει αλλά δεν εναρμονίζει· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα επίπεδα πρόνοιας, η οικονομική ικανότητα και τα υφιστάμενα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα εθνικά δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας είναι πολύ διαφορετικά και, συνεπώς, δεν είναι συγκρίσιμα·
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι σε όλα τα κράτη μέλη υπάρχουν συστήματα εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος ως έσχατα προγράμματα στήριξης εισοδήματος, που αποσκοπούν στην προστασία των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος από τη φτώχεια· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο σχεδιασμός των συστημάτων αυτών ποικίλλει ανάλογα με την προσέγγιση κάθε κράτους μέλους όσον αφορά την κοινωνική προστασία· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα διάφορα MIS στην Ευρώπη μπορούν να διαιρεθούν σε πέντε είδη⁷.
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εκτιμήσεις για τη μη χρήση της στήριξης ελάχιστου εισοδήματος κυμαίνονται συνήθως από 30 % έως 50 % του επιλέξιμου πληθυσμού, γεγονός που μπορεί να εξηγηθεί από παράγοντες όπως η έλλειψη πληροφόρησης και η πολυπλοκότητα της πρόσβασης⁸.
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα άτομα είναι ικανά και διαθέσιμα για (επαν)ένταξη στην αγορά εργασίας, ενώ άλλα δεν είναι (άμεσα) ικανά να εργαστούν, όπως τα άτομα με σοβαρές αναπηρίες ή προβλήματα υγείας⁹.
1. σημειώνει τη σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Ιανουαρίου 2023, σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη· αναγνωρίζει ότι η θέσπιση επαρκών MIS από τα κράτη μέλη μπορεί να συμβάλει στη μείωση της φτώχειας· δηλώνει εκ νέου ότι η κοινωνική πολιτική θα πρέπει, ωστόσο, να αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών·
2. υπογραμμίζει το γεγονός ότι η φτώχεια και ο κίνδυνος φτώχειας μπορούν να μειωθούν

⁶ <https://www.caritas.eu/minimum-income-schemes-to-ensure-dignity-for-all>.

⁷ Έγγραφο εργασίας — «Guaranteed Minimum Income Schemes in Europe: Landscape and Design» (Συστήματα εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος στην Ευρώπη: Τοπίο και σχεδιασμός) (WP/21/179), Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Τμήμα Δημοσιονομικών Υποθέσεων, Ιούλιος 2021.

⁸ Πρόταση της Επιτροπής, της 28ης Σεπτεμβρίου 2022, για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (COM(2022)0490).

⁹ Πρόταση της Επιτροπής, της 28ης Σεπτεμβρίου 2022, για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη (COM(2022)0490).

μόνο με τη λήψη μέτρων από τα κράτη μέλη που προωθούν τη σταθερή και υψηλής ποιότητας απασχόληση, για την οποία απαιτούνται πολιτικές με στόχο τη σταθερή οικονομική ανάπτυξη και τις επενδύσεις·

3. πιστεύει ότι είναι σημαντικό τα MIS να είναι καλά σχεδιασμένα ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν δημιουργούν αντικίνητρα για εργασία ή εγκλωβίζουν τους ανθρώπους σε έναν κύκλο εξάρτησης από κοινωνικές παροχές και τους παγιδεύουν στη φτώχεια· είναι της άποψης ότι το εισόδημα από τακτική εργασία (ακόμη και σε επίπεδο κατώτατου μισθού) πρέπει πάντα να είναι υψηλότερο από το ποσό που παρέχεται μέσω της στήριξης ελάχιστου εισοδήματος, ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν αποθαρρύνεται η ανάληψη εργασίας και ότι δεν παρέχονται κίνητρα για παράτυπη εργασία·
4. τονίζει ότι τα MIS θα πρέπει να θεωρούνται προσωρινή μορφή στήριξης και να οργανώνονται ως οδοί προς την απασχόληση και, συνεπώς, να συνοδεύονται από ενεργητικές πολιτικές για την (επαν)ένταξη στην αγορά εργασίας·
5. τονίζει ότι τα MIS χρηματοδοτούνται σε εθνικό ή υποεθνικό επίπεδο και αντιστοιχούν σε εθνικά ή περιφερειακά πλαίσια· τονίζει ότι τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν και να διατυπώνουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και να επιβάλλουν όρους, όπως να απαγορεύεται στους δικαιούχους να λαμβάνουν επιδόματα ανεργίας ή να πρέπει να παρακολουθούν υποχρεωτική εκπαίδευση, να εκτελούν δημόσια εργασία ή να αποδέχονται προσφορές εργασίας·
6. τονίζει ότι οι αποφάσεις πολιτικής σχετικά με τα MIS στα κράτη μέλη λαμβάνονται σε εθνικό, περιφερειακό ή ακόμη και τοπικό επίπεδο, και ενίοτε περιλαμβάνουν και συνδυασμό αυτών των επιπέδων διακυβέρνησης· τονίζει ότι η υλοποίηση των MIS σε χαμηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης μπορεί να συμβάλει σε μια πιο στοχευμένη και αποδοτική προσέγγιση, δεδομένου ότι οι ανάγκες των νοικοκυριών ποικίλλουν μεταξύ των περιφερειών των κρατών μελών·
7. σημειώνει ότι, σε πολλά κράτη μέλη, η σύνθεση των νοικοκυριών αποτελεί βασικό στοιχείο κατά τον καθορισμό του επιπέδου στήριξης και, κατά συνέπεια, σε αυτές τις χώρες εφαρμόζεται έλεγχος των μέσων διαβίωσης σε επίπεδο νοικοκυριού·
8. είναι της άποψης ότι κατά τον υπολογισμό του ποσού που χορηγείται μέσω των MIS, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι παροχές σε είδος, ώστε να διασφαλίζεται ότι το σύνολο δεν είναι υπερβολικό, αλλά αντικατοπτρίζει τις πραγματικές ανάγκες·
9. πιστεύει ότι τα κριτήρια πρόσβασης στα MIS θα πρέπει να είναι σαφή και συνεκτικά και ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να απλουστεύσουν τις σχετικές διοικητικές διαδικασίες· θεωρεί σημαντικό οι αρμόδιες αρχές, κέντρα και δημόσιες διοικήσεις να παρέχουν στους δυνητικούς δικαιούχους όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και να τους βοηθούν στην υποβολή των αιτήσεών τους για εισοδηματική στήριξη· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να διαθέσουν τόσο ψηφιακά όσο και μη ψηφιακά εργαλεία για την παροχή βοήθειας στους δυνητικούς δικαιούχους·
10. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αξιολογούν τακτικά τα MIS τους και να τα επικαιροποιούν όταν είναι αναγκαίο, ώστε να αντικατοπτρίζουν το κόστος διαβίωσης σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο·

11. τονίζει ότι τα MIS χρηματοδοτούνται από τους φορολογούμενους και, συνεπώς, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με διαφάνεια· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να παρακολουθούν στενά τόσο την επάρκεια όσο και την αποτελεσματικότητα των οικείων MIS όσον αφορά την καταπολέμηση της φτώχειας· τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία του καλού συντονισμού και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών και οργανισμών στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και της ένταξης στην αγορά εργασίας·
12. είναι της άποψης ότι η προώθηση θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας και η διατήρηση θέσεων εργασίας απαιτούν ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας που να περιλαμβάνουν τη διά βίου μάθηση και εξατομικευμένη υποστήριξη και καθοδήγηση· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να προσαρμόσουν τα μέτρα αυτά στις ατομικές ανάγκες και καταστάσεις των δικαιούχων στήριξης του ελάχιστου εισοδήματος· καλεί τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν το EKT +, σε συνδυασμό με μια εξατομικευμένη προσέγγιση, για να βοηθήσουν τους μακροχρόνια ανέργους κατά την περίοδο 2021-2027·
13. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να επενδύσουν στη δημόσια φροντίδα των παιδιών ώστε να μπορούν οι γυναίκες να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας·
14. σημειώνει ότι σε ορισμένα κράτη μέλη τα MIS χρηματοδοτούνται επίσης από εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων· τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι είναι σημαντικό να διατηρηθούν τόσο αυτές οι εθνικές προσεγγίσεις όσον αφορά τα MIS όσο και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων·
15. θεωρεί απαραίτητη την προσεκτική παρακολούθηση του δημοσιονομικού κόστους των MIS· θεωρεί ότι η επιλεξιμότητα για τη λήψη στήριξης ελάχιστου εισοδήματος θα μπορούσε να περιορίζεται όταν ένας δικαιούχος έχει συμμετάσχει σε ένα τέτοιο σύστημα για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ή έχει λάβει ορισμένο ποσό στήριξης·
16. εκφράζει την ανησυχία του για τον δραματικά αυξανόμενο αριθμό μεταναστών και προσφύγων που είναι δικαιούχοι των MIS σε πολλά κράτη μέλη, φαινόμενο που έχει προκληθεί και τροφοδοτηθεί από αποτυχημένες μεταναστευτικές πολιτικές· πιστεύει ότι τα MIS θα μπορούσαν να αποτελέσουν παράγοντα έλξης για τη μαζική μετανάστευση· εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι αυτή η αυξανόμενη οικονομική επιβάρυνση θα υπονομεύσει τα συστήματα κοινωνικής προστασίας των διαφόρων κρατών μελών·
17. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.